

Rajat räiskeelle -kansalaisaloitekampanja:

Ilotulitteiden käyttö sallittava vain ammattilaisten järjestämissä näytöksissä

Tiedote 4.1.2019

Uudenvuoden ilotulitus aiheutti yli kymmenen silmävammaa. Kuluttajat käyttivät ilotulitteita myös tahallaan ohjeiden vastaisesti aiheuttaen vaaraa ja vahinkoa, ja ilotulitteet ovat sytyttäneet useita tulipaloja. Ilotulitteiden pauke aiheutti koirien karkailupiikin.

Viidentoista eläin-, terveys-, potilas- ja vammaisjärjestön Rajat räiskeelle -kansalaisaloitekampanja ja aloitteen kannatusilmoitusten kerääminen jatkuvat kesäkuun alkuun asti. Jokainen uusi allekirjoitus on tärkeä, sillä kannatusilmoitusten määrä nostaa aloitteen painoarvoa. Kansalaisaloitteen tavoite on vähentää pysyvästi ja merkittävästi ilotulitteista ihmisille, eläimille ja ympäristölle koituvaa vahinkoa rajaamalla luokkien F2 ja F3 tuotteiden käyttö siirtymäajalla ammattilaisten käyttöön.

Silmä- ja muita vammoja yli kymmenelle

Ilotulitteet aiheuttavat joka vuosi lukuisia silmävammoja. Tämänhetkisten tietojen mukaan vuodenvaihteessa 2019 silmävammoja on saanut yli kymmenen henkilöä, joista ainakin yksi oli lapsi. Vammoista ainakin yksi on vakava ja jättäneen pysyvän näköhaitan. Osa potilaista sai silmävamman lisäksi kasvo- tai korvavamman. Vammautuneet eivät käyttäneet suojalaseja, vaikka suojalasiensa käyttö on ilotulitteita ammuttaessa pakollista.

Valtakunnallinen tilasto ilotuliteperäisistä silmävammoista valmistuu tammikuun lopussa, mutta on todennäköistä, että silmävammojen lukumäärä nousee laajasta tiedottamisesta huolimatta viime vuosien tasolle. Vammautuneiden määrä on pysytellyt vuodenvaihteen 2011 jälkeen 11–19 vuosittaisessa uhrissa.

– Valitettavasti tämäkin vuodenvaihte osoittaa, että ilotulitteiden aiheuttamien silmävammojen määrää ei saada nykyisin toimenpitein laskemaan. Ilotulitteiden käyttörajoitusten valvonta on mahdotonta. Ilotulitteiden käytön rajaaminen vain ammattilaisille olisi selkeä viesti siitä, että jokainen ilotulitteista aiheutunut vamma – oli se sitten silmä-, palo-, iho-, käsi- tai kuulovamma – on liikaa, sanoo Suomen Lääkäriliiton varatoiminnanjohtaja **Hannu Halila**.

– Vuonna 2009 säädetty suojalasipakko ja vammoja erityisen paljon aiheuttaneiden tuotteiden vetäminen pois markkinoilta puolittivat silmävampapotilaiden määrän. Enää markkinoilla ei kuitenkaan ole tällaisia ongelmallisia tuoteryhmiä, joiden myynnin kieltämällä silmävammojen määrä saataisiin laskemaan. Ilotulitteiden joukossa on aina arvaamattomiin suuntiin lentäviä tuotteita ja ilotulittajissa sivullisista piittaamattomia yksilöitä, joista tämän vuoden vammatkin pääasiassa aiheutuivat, taustoittaa silmätautien klinikan ylilääkäri, professori **Tero Kivelä**.

– Tilastot ja oma kokemukseni 19 vuodelta osoittavat, että silmävammojen syntymistä voidaan nykyistä paremmin estää vain rajaamalla ilotulitteiden käyttö ammattilaisten järjestämiin näytöksiin, Kivelä vahvistaa. Hän on tavannut lähes kaikki pääkaupunkiseudulla ilotulitteista vaikeasti vammautuneet silmäpotilaat viimeisen kahden vuosikymmenen aikana.

Väärinkäyttö aiheuttaa vakavia vaaratilanteita

Poliisit eri puolella Suomea saivat vuodenvaihteessa 2019 ilmoituksia ilotulitteiden holtittomasta käytöstä. Kuluttajat ovat käyttäneet ilotulitteita tahallaan väärin ja aiheuttaneet vaaratilanteita. Ilotulitteita on ammuttu parvekkeilta ja kohti ihmisiä, rakennuksia ja autoja. Ilotulitteita on löydetty alaikäisten hallusta, vaikka pyroteknisiä tuotteita saa luovuttaa vain 18 vuotta täyttäneille. Lisäksi ilotulitteet ovat sytyttäneet jälleen useita tulipaloja.

– Ilotulitteet aiheuttavat joka vuosi merkittäviä omaisuusvahinkoja ja tulipaloja, ja tulipaloihin liittyy aina vakava hengenvaara. Erityisen huolestuttavaa on se, että ilotulitteita on päätynt alaikäisten käsiin, sillä noin kolmasosa ilotulitteista silmävammoja saaneista uhreista on ollut lapsia ja nuoria. Koska kaikki eivät noudata ilotulitteiden käyttöä koskevia ohjeita tai edes lakeja ja ilotuliteperäiset vahingot ovat mittavia, tarvitaan haittojen ehkäisemiseksi tehokkaampia keinoja. Ilotulite on räjähdde, joka voi olla kuluttajan käsissä vaarallinen, sanoo kansalaisaloitteen alullepanija, Helsingin eläinsuojeluyhdistys HESY:n puheenjohtaja **Hannele Luukkainen**.

Ihmisillä ja eläimille oikeus turvalliseen asuinympäristöön

Hengitys- ja sydänsairauksia sairastavat joutuvat nykyisellään varautumaan erikseen uuteenvuoteen, sillä ilotulitteet heikentävät ilmanlaatua, mikä voi pahentaa heidän oireitaan.

– Näille ihmisryhmille vuodenvaihte ei merkitse vain juhlintaa, vaan huolta omasta voinnista. Kansalaisaloitteellamme puolustamme sekä ihmisten että eläinten oikeutta terveelliseen ja turvalliseen asuin- ja liikkumisympäristöön. Kannatusilmoitusten kerääminen jatkuu kesäkuun alkuun asti. Jokainen uusi allekirjoitus on tärkeä, sillä kannatusilmoitusten määrä nostaa aloitteen painoarvoa, sanoo Luukkainen.

Monet eläimet stressaavat ilotulitteita ja voivat paniikissa päästä karkuun taluttimesta, pihasta tai aitauksesta. Myös Etsijäkoiraliitolle uusivuosi on kiireistä aikaa. Yhdistys auttaa kadonneiden eläinten etsinnässä, ja vuodenvaihte näkyy joka vuosi piikkinä eläinten karkaamistilastoissa. Etsijäkoiraliiton päivystyspuhelimeen tuli vuodenvaihteessa 2019 tavanomaista vähemmän yhteydenottoja.

– Uudenvuoden etsintätehtävien määrä on vähentynyt vuosi vuodelta. Syynä on lisääntynyt valistus siitä, miten eläinten karkaamiset ehkäistään. Karkaamistilastoissa ei kuitenkaan näy ilotulitteita pelkävien eläinten kauhu. Eläimen ilotulitepelkoa voidaan lievittää ainoastaan vähentämällä ammuttavien ilotulitteiden määrää ja lyhentämällä ilotulittamisen kestoa, sanoo Etsijäkoiraliiton puheenjohtaja **Ulla Lahtinen**.

Useille seura- ja harraste-eläinten omistajille uusivuosi merkitsee erityisjärjestelyjä, joilla he yrittävät varjella ääniherkkiä eläimiään stressiltä.

Lisätietoa kansalaisaloitteesta:

– Rajat räiskeelle -kansalaisaloitekampanja avattiin 4.12.2018. Kansalaisaloite on jo kerännyt tarvittavat 50 000 äänioikeutetun suomalaisen allekirjoitukset ja sen kannatus on jo ohittanut monet tämän rajan aiemmin ylittäneet aloitteet. Allekirjoituksia oli eilen 61 844 kappaletta ja niiden keräämistä jatketaan 4.6.2019 saakka. Tämän jälkeen kansalaisaloite lähetetään eduskunnan käsiteltäväksi.

– Kansalaisaloitekampanjassa ovat mukana Allergia-, iho- ja astmaliitto, Etsijäkoiraliitto, Helsingin Eläinsuojeluyhdistys HESY, Kuuloliitto, Näkövammaisten liitto, Opaskoirayhdistys, SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto, Suomen Eläinlääkäriliitto, Suomen Eläinoikeusjuristit, Suomen Hippos, Suomen Kenneliitto, Suomen Kissaliitto, Suomen Lääkäriliitto, Suomen Palovammayhdistys ja Suomen Ratsastajainliitto.

– Kansalaisaloitteessa ehdotetaan, että pyrotekniikkadirektiivissä tarkoitettujen luokkiin F2 ja F3 kuuluvien ilotulitteiden eli viihdekäyttöön tarkoitettujen pyroteknisten tuotteiden myyntiä ja käyttöä rajoitetaan siten, että jatkossa vain vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005, kemikaaliturvallisuuslaki) 94 §:ssä tarkoitettu ilotulitusnäytöksen järjestäjä saisi järjestää ilotulitusnäytöksiä ja käyttää edellä mainittuja pyroteknisiä tuotteita. Esityksessä ehdotetaan siis, että F2- ja F3-luokkiin kuuluvien pyroteknisten tuotteiden kuluttajakäyttö kielletään.

– Ehdotuksessa ei puututtaisi F1-luokkaan kuuluvien pyroteknisten tuotteiden kuluttajakäyttöön. Jatkossakin kuluttajat voisivat siis käyttää tuotteita, jotka aiheuttavat erittäin vähäistä vaaraa ja ovat melutasoltaan merkityksettömiä ja jotka on tarkoitettu käytettäväksi rajatulla alueella tai asuinrakennuksessa. Tällaisia tuotteita ovat esimerkiksi tähtisadetikut ja paukkuserpentiinit.

Allekirjoita kansalaisaloite sivuilla kansalaisaloite.fi/fi/aloite/3573

Kansalaisaloitekampanjan verkkosivut: rajatraiskeelle.fi

Kampanja Facebookissa: facebook.com/rajatraiskeelle

Haastattelut ja lisätiedot:

Hannu Halila, varatoiminnanjohtaja, Suomen Lääkäriliitto, hannu.halila@laakariliitto.fi, p. 0500 459 955

Tero Kivelä, professori, HUS Silmätautien klinikka, tero.kivela@hus.fi, p. 050 525 2723

Ulla Lahtinen, puheenjohtaja, Etsijäkoiraliitto, ulla.lahtinen@netti.fi, p. 040 737 2075 tai varapuheenjohtaja Päivi Rosqvist, p. 0400 425 666

Hannele Luukkainen, puheenjohtaja, Helsingin eläinsuojeluyhdistys HESY ry, hannele.luukkainen@clarinet.fi, p. 040 547 7770

Jukka Tahvanainen, toimitusjohtaja, Näkövammaisten liitto ry, jukka.tahvanainen@nkl.fi, p. 040 900 4875